

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-10-03
Besvaras senast
2025-10-15 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:68 Biståndsuppgörelse med Somalia

Sveriges statsförvaltning och utrikes- och biståndspolitik har länge byggt på öppenhet, ansvarstagande och respekt för myndigheternas professionalitet. Våra statstjänstemän vid Utrikesdepartementet och Sida har under decennier verkat utifrån en stark etisk kod, där saklighet och oberoende är vägledande principer. Detta har varit en förutsättning för att Sverige ska kunna uppfattas som en pålitlig partner i världen.

Ekots granskning har nyligen uppmärksammat uppgifter om att personal på UD och Sida ska ha fått instruktioner om att hemlighålla en överenskommelse mellan Sverige och Somalia. Denna överenskommelse innebär att 100 miljoner kronor i svenska biståndsmedel kanaliseras till en fond nära den somaliska premiärministerns kansli, i utbyte mot att Somalia tar emot personer som tvångsutvisas från Sverige.

Om dessa uppgifter stämmer är det mycket allvarligt. Att politiskt instruera statstjänstemän att dölja en sådan överenskommelse väcker frågor om transparens, ansvar och risk för ministerstyre. Biståndspolitiken måste vila på förtroende och på expertmyndigheternas bedömningar – inte på hemlighetsmakeri.

Vi har dessutom sett tidigare exempel där regeringen gått långt i att detaljstyra biståndet. Ett uppmärksammat fall var när Sidans rekommendationer om stöd till UNRWA i Gaza stoppades, trots akuta humanitära behov och trots att Sveriges expertmyndighet gjort en tydlig bedömning. Sammantaget bidrar detta till att försvaga både Sveriges internationella anseende och förtroendet för vår egen statsförvaltning.

Sverige har en lång tradition av att skilja mellan politikens uppdrag och myndigheternas självständiga professionalitet. Den traditionen ska värnas. När statstjänstemän tvingas agera på politiska order i strid med sitt professionella omdöme undergrävs tilliten både till myndigheterna och till den svenska demokratin.

Jag vill därför fråga bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa:

Vilka initiativ avser ministern att ta för att klarlägga om personal vid UD och Sida har fått instruktioner om att hemlighålla överenskommelsen med Somalia och för att säkerställa att Sveriges biståndspolitik framöver präglas av transparens, respekt för myndigheternas självständighet och saklighet?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch